

3709

ج.

۱

۱۸۸

اشرفی

بسم الله الرحمن الرحيم

www.Ketab.ir

با مقدمه حضرت آیت‌الله‌العظمی سبحانی (دام‌ظله)

نگاه فقهی به پول

بررسی ماهیت پول و حکم افت ارزش آن

مرتضی ترابی

WWW.Ketab.ir

ترابی، مرتضی، ۱۳۴۳

Torabi, Morteza

نگاه فقهی به پول: ماهیت پول و افت ارزش آن، مرتضی ترابی

قم: مرتضی ترابی، ۱۳۹۷. ۱۸۸ص. ۱۴/۵×۲۱/۵س.م.

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۰۰۰۰۴۸۲-۰

موضوع:

فقه

Money (Islamic law)

کاهش ارزش پول

Devaluation of currency (Islamic law)

رده بندی گنجرده: ۱۳۹۷، ۹۰۴، ۱۹۸۳ BP

رده بندی دیویی: ۲۹۷/۳۷۹

شماره کتابشناسی ملی: ۲۱۹۹۲۳

چاپ: اوله قیمت: ۱۲۰۰۰ تومان

محل پخش: انتشارات توحید قم - میدان شهداء اول، ایبایان صفائیه، تلفن ۳۷۷۴۰۴۰۷ ۰۲۵

<http://www.imamsadiq.org>

نگاه فقهی به پول

بحثی در ماهیت پول و افت ارزش آن

این نوشته حاصل بخشی از سلسله بحث‌هایی پیرامون موضوعات اقتصادی مالی است که در حلقات درس فقهی در طی سال‌های ۱۳۹۴ - ۱۳۹۵ با حضور حضوری گرامی حجج اسلام دهقان و فتحی و داودی در دفتر آیت الله العظمی استاد سبحانی طرح گردیده است. و من الله التوفیق.

فهرست مطالب

- ۱۱ تدمه آیت الله العظمی سبحانی دامت برکاته
- ۱۱ فقه اسلامی و مسائل نو ظهور
- ۱۵ ماهت پول
- ۱۷ تاریخچه پول و انواع آن
- ۱۸ دوره‌های پول
- ۱۹ ۱. پول های کالایی
- ۲۰ ۲. پول های فلزی
- ۲۲ ضرب سکه در بلاد اسلامی
- ۲۵ الف. نظام پول فلزی طلا و نقره بدون رابطه میان آنها:
- ۲۷ ب. نظام پول دو فلزی با رابطه مشخص میان آن دو:
- ۲۹ ج. نظام پولی تک فلزی:
- ۳۲ علل تغییر مسکوکات به پول‌های اعتباری
- ۳۴ ۳. پول کاغذی با پشتوانه طلا و نقره (پول نماینده):
- ۳۶ ۴. پول اعتباری:
- ۳۶ انواع پول اعتباری
- ۳۹ تعریف مال

- تعریف پول ۴۶
- پول و حکومت ۵۱
- ایجاد قدرت خرید برای حکومت ۵۱
- توزیع عادلانه پول ۵۳
- عمال سیاست های اقتصادی ۵۵
- تعلیل ریحی از سیرگیهای پول و آثار اجتماعی آن ۵۶
- حذف سبب ذخیره ارزش بودن پول و نجات از غول ربا ۵۷
- تجرید پول در معاملات از ویژگی «معیار ارزشگذاری بودن» ۵۹
- تاثیر ارزش معاملات پول در حال بودن آن ۶۱
- افت ارزش پول از نظر نقد ۶۵
- ضمان افت ارزش پول بر اساس اصل اعتبار ضمان ۶۶
- مسلك شیخ انصاری ۶۹
- اشکال به کلام شیخ ۷۲
- مسلك صاحب عروه ۷۴
- نظر آقا رضا همدانی ۷۶
- نقد نظر صاحب عروه و آقا رضا همدانی ۷۷
- لزوم تدارک به قیمت در عصر حاضر ۷۷
- نقد سخن فوق ۷۷
- خلاصه انظار ۷۹
- نظر نگارنده ۸۱
- مقتضای اصل عملی در ضمان پول ۸۳

- ۸۴ عدم دخول مساله در دوران امر بین تعیین و تخییر
- ۸۵ اصل عملی از دیدگاه صاحب عروه
- ۸۶ جمع بندی اقوال مطرح شده در مقتضای اصل عملی
- ۸۷ حکم ضمان افت ارزش پول از جهت مثلی پول
- ۸۸ افت ارزش پول بر اساس اجماع در ضمان مثل در مثلیات
- ۸۸ مثلی یا قیمی بودن پول
- ۸۹ تعریف «سالی» و «قیمی»
- ۹۲ نکته مهم در باب تعریف مشهور
- ۹۶ دیدگاه صاحب جواهر در مثلی و قیمی
- ۹۸ مثلی بودن پول از نظر صاحب جواهر
- ۹۸ نقد دیدگاه صاحب جواهر
- ۹۹ دیدگاه شیخ انصاری در مثلی و قیمی
- ۱۰۰ حاصل کلام شیخ
- ۱۰۲ نقد کلام شیخ
- ۱۰۴ دیدگاه مرحوم مراغی صاحب عناوین
- ۱۰۵ نقد نظر صاحب عناوین
- ۱۰۶ دیدگاه مرحوم صاحب عروه
- ۱۰۹ نقد نظر صاحب عروه
- ۱۰۹ خلاصه بحث
- ۱۱۳ افت ارزش پول بر اساس روایات خاصه

- مفاد روایات خاصه چیست؟ ۱۱۴
۱. روایاتی که بر عهده آمدن درهمهای رایج دلالت دارد: ۱۱۴
۲. روایاتی که بر به عهده آمدن درهم های اولی دلالت دارد: ۱۱۶
- دیدگاهها در رابطه با کیفیت جمع این احادیث ۱۱۹
- وجود تعارض مستقر ۱۱۹
۲. نفی تعارض مستقر ۱۱۹
- وجود تعارض مستقر بین احادیث ۱۱۹
- عدم وجود تعارض مستقر در بین دو دسته روایات ۱۲۰
۱. جمع صدوق در کتاب انبیه ۱۲۱
۲. جمع شیخ طوسی در شمار ۱۲۴
۳. جمع بعضی از محدثین: ۱۲۶
۴. جمع محقق نائینی ۱۲۸
۵. جمع امام خمینی و محقق سبزواری ۱۳۰
۶. جمع مطلوب ۱۳۱
- مساله سقوط اعتبار دراهم قرض داده شده ۱۳۲
۱. ضمان به دراهم قبلی ۱۳۳
۱. شیخ طوسی در النهایة: ۱۳۳
۲. ابن ادریس: ۱۳۴
۳. علامه حلّی: ۱۳۴
۴. دیدگاه صاحب الجواهر ۱۴۶
۵. نظر محدث بحرانی صاحب حدائق ۱۴۸

۲. ضمان به درمهای رایج ۱۴۹
- ضمان بر اساس یوم القرض یا یوم التعذر یا یوم الاداء ۱۵۰
- خلاصه بحث بر اساس روایات خاصه ۱۵۰
- برداشت اول ۱۵۱
- برداشت دوم ۱۵۲
- برداشت سوم ۱۵۳
- برداشت چهارم ۱۵۴
- بررسی ضمانت ارزش پول از منظر روایات دیگر ۱۵۶
- حدیث اول ۱۵۶
- بیان استدلال ۱۵۷
- پاسخ: ۱۵۷
- حدیث دوم: ۱۵۸
- بیان استدلال ۱۵۸
- پاسخ: ۱۵۹
- نظر نگارنده در مسأله و پاسخ به برخی شبهات ۱۶۱
- اشکال: ۱۶۴
- پاسخ: ۱۶۴
- اشکال: ۱۶۴
- پاسخ: ۱۶۵
- چند شبهه و جواب آنها ۱۷۳
- شبهه اول: ۱۷۳

۱۷۳ جواب:

۱۷۵ شبه دوم:

۱۷۵ جواب:

۱۷۷ شبه سوم:

۱۷۷ جواب:

۱۸۰ شبه ششم:

۱۸۰ پاسخ:

۱۸۳ فهرست منابع:

www.Ketab.ir

مقدمه آیت الله العظمی سبحانی دامت برکاته

فقه اسلامی و مسائل نو ظهور

شیعت خاتم پیامبران (ص)، پایان بخش تمام شرایع آسمانی است از این جهت توجیه پاسخ گوئی به همه مسائلی که در زندگی بشر تا روز رستاخیز رخ می دهد دارد. و کتابهای فقهی، که در این چهارده قرن و اندی نوشته شده، گواه روشنی بر این سخن است و در این میان، میان گزاره های عقل نظری و عقل عملی فرقی نیست.

آیین اسلام درباره ی قضایایی که پیرامون بود و نبود موجودات سخن می گوید، کاملترین اندیشه ها را مطرح می کند تا آنجا که دگرگونی تمدنهای کوچکترین خللی در قرآن ایجاد نکند است و همچنین درباره ی گزاره هایی که پیرامون بایدها و نبایدها است گویا کند کاملترین طرحها را دارد. از این جهت کارشناسان بخش دوم، فقیهان عالی- قدر هستند، به تمام مسائل اقتصادی، اخلاقی و غیره پاسخ گفته و در تبیین حکم آنها از کتاب و سنت و داوری های عقل فطری بهره گرفته اند.

در تمدن غربی، یک رشته مسائل نو ظهور در قلمرو مسائل اقتصادی مطرح شده و تا امروز بی پاسخ نمانده است.

ناگفته پیداست روش پاسخ‌گوئی به این رشته از مسائل، آشنائی با واقعیت موضوع و روشن شدن حدود آن است تا پس از شناخت آن دو، حکم شرعی آن در گرو اجتهاد مطلق بیان گردد.

رساله‌ای که هم اکنون به خوانندگان گرامی تقدیم می‌شود، در باره یک رشته مسائل مربوط به ماهیت پول و نقش آن در تجارت سخن می‌گوید. همگی از مسائل مورد ابتلای اقتصادی امروز است.

مؤلف محترم اینها سعی می‌کند موضوعات یاد شده را بر اساس حقوق غریبان تشریح کند، بلکه سعی آکید دارد تا پاسخ آنها را طبق قوانین ثابت و متغیر فقه اسلامی بیان کند.

در این نوشته، مسائل یاد شده در زیر صورت روشن مطرح شده است. مانند:

ماهیت پول اعتباری

ضمان کاهش ارزش آن.

حکم پول‌های دیجیتالی

بازاریابی شبکه‌ای.

بلیط بخت‌آزمایی.

بیع محاباتی

حیل رباخواری.

مسائل مربوط به بازار بورس

مقدمه آیت الله العظمی سبحانی دامت برکاته ۱۳

توفیقات مؤلف محترم حجة الاسلام جناب آقای حاج شیخ مرتضی
ترابی را از خداوند متعال خواهانیم، و بر تلاش علمی او ارج می نهیم.
قم جعفر سبحانی

مؤسسه امام صادق (ع)

۱۳۹۷/۱/۱

www.Ketab.ir